

Länsstyrelsen
Örebro län

Åsa Forsberg
010-2248752

asa.forsberg@lansstyrelsen.se

SKÖTSELPLAN
2016-10-31

Skötselplan för Arvaby naturreservat i Örebro kommun

Kalkbarrskog. Foto: Tomas Gustavsson

Skötselplanen upprättad 2016 av Åsa Forsberg. Fastställd av Länsstyrelsen genom beslut 2016-10-31

Syftet med naturreservatet

SKÖTSELPLAN
2016-10-31

Syftet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer.

Områdets kalkbarrskog, blandsumpskog och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär med dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas. Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan även lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas genom intern dynamik och andra naturliga processer, samt genom införande av betesdrift och naturvårdande avverkning och röjning för att skapa luckighet och strukturer i skogen liknande äldre tiders skogsbetesmarker.

Som restaureringsåtgärd kan bete, avverkning och röjning komma ifråga för utvecklingsmark. Återkommande naturvårdande avverkning och röjning kan komma ifråga på värdekärnamark då det motiveras av behovet att vidmakthålla luckighet och struktur som kännetecknar äldre tiders skogsbetesmarker. I förekommande fall kan aktiva åtgärder vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar.

Administrativa data

Objektnamn	Arvaby
NVR-id	2045151
Skyddsform	Naturresevat
Beslutsdatum	2016-10-31
Län	Örebro län
Kommun	Örebro kommun
Läge	20 km nord-nordväst Örebro
Fastigheter	Del av Arvaby 3:1
Area	7,8 ha, varav 7,6 ha produktiv skogsmark
Naturtyper enligt Vicnatur	Barrskog 7,8 ha, impediment 0,2 ha

Naturförhållanden

Naturreseptatet ligger i anslutning till Garphyttans Nationalpark. Området består av kalkbarrskog som plockhuggits försiktigt av föregående ägare och som har strukturen av en ålderdomlig skogsbetesmark, förutom en mindre lövungskog (utvecklingsmark), uppkommen efter kalavverkning. Området är lätt kuperat. Skogsmarken närmast nationalparken är svagt bergig men omfattar även längst i norr en mindre blandsumpskog med bl a ask, al och gran. I övriga delar domineras markytan av morän eller sandavlagringar. Hela objektet är tydligt kalkpåverkat utom den allra sydligaste halvan av den södra värdekärnan, vilken endast fläckvis uppvisar kalkgynnad kärlväxtflora, t ex blåsippa. Förutom denna del är objektets värdekärnor i sin helhet klassade som nyckelbiotop av typ kalkbarrskog.

Området utgörs av en nyckelbiotop med kalkbarrskog av samma typ som den angränsande skogen i Garphyttans nationalpark. Beståndet är plockhugget, flerskiktat och luckigt. Skogens struktur påminner om en ålderdomlig skogsbetesmark. Det är sannolikt att skogen har nyttjats för skogsbyte fram till mitten av 1900-talet. Även en mindre yta av blandsumpskog med ask, al och gran ingår.

Historisk markanvändning

På häradskartan från 1860-tal består området av barrskog. I omgivningarna finns ängsmark i norr och åker i öster. Det är sannolikt att skogen har nyttjats för skogsbyte fram till mitten av 1900-talet. Ekonomiska kartan från 1950-tal visar på en ganska gles och luckig skog.

Prioriterade bevarandevärden

Hela objektet är tydligt kalkpåverkat vilket indikeras av förekomsten av kalkanknutna svamp- och kärlväxtarter. Ett område invid nationalparken innehåller en stor andel död ved av gran, troligen efter angrepp av honungsskivling och granbarkborre, vilka förekommer i stor utsträckning inne i parken.

Området har höga naturvärden. Värdekärnorna omfattar i sin helhet prioriterade skogstyper. Området ligger i direkt anslutning till nationalparken och är beläget i värdetrakt för barr- och blandskogar i Kilsbergen och ingår även i ett kluster tillsammans med andra skyddade områden och nyckelbiotoper med kalkbarrskog. Det bedöms därför ha långsiktigt hög ekologisk funktionalitet.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Häradskartan
3. Ekonomiska kartan 1950-tal
4. Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013. Naturvårdsverket. Rapport 5967. Maj 2009.
5. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Sarcodon) 2006-2010. Naturvårdsverket. Rapport 5609. September 2006.

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i två skötselområden:

2. Skogsbete
3. Friluftsliv

Skötselområde 1, skogsbete (7,8 ha)

Området består av kalkbarrskog som har strukturen av en ålderdomlig skogsbetesmark, förutom en mindre lövungskog (utvecklingsmark), uppkommen efter kalavverkning. En mindre kraftledning tvärs över objektet från SV till NO. Området är lätt kuperat. Skogsmarken närmast nationalparken är svagt bergig men omfattar även längst i norr en mindre blandsumpskog med bland annat ask, al och gran. Hassel förekommer spritt i området. I övriga delar domineras markytan av morän eller av sandavlagringar. Hela objektet är tydligt kalkpåverkat utom den allra sydligaste halvan av den södra värdekärnan, vilken endast fläckvis uppvisar kalkgynnad kärlväxtflora.

Bevarandemål

Arealen skogsbete ska vara minst 7,8 ha. Skogsbetet är luckigt och innehåller rikligt med gläntor och bryn. Variationen av trädarter och träd i olika åldrar är god. Buskskiktet är varierat med flera olika arter. Gamla naturvärdesträd står fritt utan konkurrens från omgivande träd. Det finns inslag av död ved i området, både stående och liggande. Bete sker med en intensitet anpassad för den typiska kärlväxt- och svampfloran. Bredbladiga gräsarter såsom piprör dominerar inte fältskiktet. Det finns rikligt med kärlväxtarter och svampar. Typiska arter är blodsopp, kungsspindling, blåsippa och trolldruva.

Skötselåtgärder

- Periodvis störning genom bete med en intensitet anpassad för den typiska kärlväxt- och svampfloran.
- Plockhuggning för att skapa ett ljust och öppet skogsbete med gläntor, bryn och solbrunnar.
- Vid plockhuggning och friställning av träd lämnas huvuddelen av det avvertrade kvar i området för att skapa död ved. Större mängder ved kan samlas i faunadepåer.
- Genom röjningar hålla efter uppslag av granplantor och lövsly.
- Vid behov friställa naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.

Skötselområde 2, Friluftsliv

Reservatet ligger i direkt anslutning till Garphyttans nationalpark. Informationsskyltar ska sättas upp enligt skötselplanekarta. Ny led kommer att anläggas enligt skötselplanekartan.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreseptatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reservatet genom aktuell informationstavla.

Skötselåtgärder

- Nya informationstavlur med karta ska sättas upp enligt skötselplanekarta.
- Tillsyn och underhåll av informationstavlur.
- Anläggning och underhåll av stig enligt skötselplanekarta.

Övrigt

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

Området berör Åtgärdsprogrammet för kalktallskog, fjälltaggsvampar.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas

Länstyrelsen
Örebro län

SKÖTSELPLAN 2016-10-31

upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

Länstyrelsen
Örebro län

SKÖTSELPLAN
2016-10-31

